

MAGYAR VIDÉK.

Előfizetési feltételek:

Egy évre . . . . . 3 frt.
Félévre . . . . . 3 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt. 50 kr.
Egy szám ára . . . . . 6 kr.

A lap kiadóhivatala **Nobel Armin** könyvkereskedésében van, hová az előfizetéseket küldendők, minden egyéb küldemény a szerkesztő nevére (polgárisoklái épület) ezimezendő.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: Szerdán és szombaton.

Hirdetések

négyszet centiméternyi tér szerint számítatnak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.

Nyílt tér petitsoronként 10 krral számítatik.

Vizünk.

„A legeszségesebb nemzet a legbatalmasabb.”
Beaconsfield.

A volt angol külügyminiszter ezen híres szavára gondolunk mindannyiszor, a hányszor a Tapoleza partjára vezet utunk, és látjuk milyen vízzel élünk itt Pápán, vízzel, mely nem elég, hogy Tapolezától egész idáig és még itt is a part mentében a pecegödörökből mindent magával hord; hozzájárul még a kékfestők mosadéka, miáltal a víz nemcsak hogy kékes anyagokkal lesz fertőzve, de a mi még veszélyesebb, sokszor különböző, a festéshez használt mérgekkel is elegyítetik és ezen vizet vagyunk kénytelenek inni; holott minden ember előtt ismeretes lehet, mily nagy fontossággal bír a jó ivóvíz az ember egészségi állapotára. Így látjuk, hogy Bécsben ezeltől a halandóság tul-számnyalta majdnem minden nagyobb európai városok halandóságát, mióta üde, friss hegyi forrásokkal van ellátva lakossága a legkedvezőbb egészségi viszonyoknak örvendhet; így van ez Münchenben s több városban. Sőt a Hygiene híres tanára, Pettenkofer statisztikailag kimutatta, hogy sok fertőző veszélyes betegségnek éppen a rossz víz az oka; és mégis e tényre daczára látjuk, hogy nálunk a nép egészségi érdekének előmozdítására e tekintetben semmi sem történik, holott oly könnyű volna a bajon eséklyű áldozatokkal javítani. Talval ugyan járt híre, hogy kapunk a halpiaezra egy viz-szűrőt, miáltal vizünk egy kissé élvezhetőbbé válnék, de a mint látszik, csak újsági hír vagy egy emberbarátunk „pium desideriuma” volt.

Mi is meg vagyunk győződve az ivóvíz jelentőségéről az emberi test egészségére nézve, sőt szükségesnek tartjuk Tapoleza vizünket minél-előbb jobbá, íhatóbbá tenni, ha nem is esővezetés, legalább vízszűrők felállítása által. Röviden vizolni akarjuk a víz szerepét a földön és miképp lehet azt, ha még oly rossz is, íhatóvá változtatni.

Víz egész természetben fellelhető leginkább folyó állapotban vagy pedig mint jég, hó, azónkívül lényeges alkotó részét képezi az állat- és növényvilágnak. Nagy olvasztóképes-sége miatt a természetben előjövő víz sohasem tisztá. Legtisztább az esővíz. Tisztátalanabb már az ereszek és csatornákból felfogott, gyárok vagy bányák közelében folyó. Víz, mely esőformában hozzánk ér, a föld által felszívódik és itt keresztül hatolása alatt számtalan anyagokat ragad magához; és a szerint a mint vas, kén stb. rétegekben hatol keresztül, nyerjük a vas- vagy kén tartalmú ásványgyógyvizeket.

Legjobb minőségű ivóvizet mely, mester-ségesen vagy természetileg elzárt források és mely kutak szolgáltatnak. Tisztátalan vizet leginkább filtratio vagy szűrés útján tehetünk tisztává, íhatóvá. Ezen célra legalkalmasabb az agyag- és szén. Kisebb mennyiségű víz tisztítására például háztartásokban, szűrő papiros elágésára; nagyobb mennyiségűt pedig több flannelrétegen vagy kavicsrétegen boesátunk át és ezeket igen czélszerűen összeköttetésbe lehet hozni kuttakkal, folyó vizekkel és így a még oly piszkos vizet is íhatóvá tehetjük. Mióta tudósok kimutatták mily nagy befolyása van a víznek a hagymázos és cholera betegségek ter-

jedésére, mindenkép törekednek ezen bajon segíteni. De már a rómaiak is ismerték a víz fontosságát, mert tudjuk, hogy voltak vízvezetékeik. Ezeket „aquaeductus”-oknak nevezték és ezekben vezették a vizet, ilyenek mai napig Marseilleben és New-Yorkban is vannak. Az újabb kor esőveket használ e célra. Ezek fa agyag, téglá, porcellán, fűveg, kő, márvány, öntött vas, ólom, kantsukból készíttetnek. Mindegyiknek van előnye és hátránya. Így a fából készült csövek olcsók, de könnyen rothadnak és télen a víz bennök befagy. Ólomosövek azon hátránnyal bírnak, hogy egy részük a víz által felvétetik és ezáltal mérgezési tüneteket okozhat az embereknek, kik ily vízzel élnek; a miért leginkább öntött vas esőveket használnak a víz csatornázásához. A szükséges vizet források, patakok, folyók tavakból veszik és ha természetes esése, folyása nincs, úgy vízművek, szivattyúk által lesz a csövekbe hajtva. A csövek a város minden utcáiban, a házakban, ezeknek emeleteibe bevezettetnek. A nyilvános kutakak látják el p. vízzel, azon kívül minden utcában egy esőház, mely csavarral van elzárva, hozzá lehet férni, hogy tüzvesz esetén a fekszedezőt lehessen összeköttetésbe hozni, továbbá az utcák és csatornák öntözésére is használtatnak. Egy emberre naponként átlag 30 liter vizet számítanak. Minden jelentékenyebb város, mely a természet által már nem nyert jó vizet, rendelkezik ma ily vízvezetékkel; nálunk ugyan nem volna szükséges ily nagy szabású költséges csatornázásokba boesátkozni, miután a városon keresztül folyik a különben egészséges Tapoleza vize, a mely csak a sok peze-

T á r o z a:

ISI és MISI.

(Elbeszélés.)

Egy forró júliusi napon történt, hogy Kutassy Károly fiatal tanár agglégényi szállásának ablakánál állott, s kedvetlenül nézte a napporszelle utczát, s az ott szüntelenül nyüzsgő-forgó néptömeget. Az átellenes háznak kapubejáratánál egy kintornás foglalt helyet, arcának verejtékével úzvén művészetének gyakorlását.

A darabokat, melyeket a siplada érdemes forgatója előadott, ép imént bemutatott tanárunk mind ismerte, hisz a mult télen először tánczolt ezekre a nótákra, ám a kintornának hangja nagyon hamis volt, a hölgyek, kikkel mulatozt, a fővárostól mind távol töltötték most az időt elég ok arra, hogy Kutassy unatkozva forduljon el az ablaktól.

Ín gyengén kopogtatnak, s az ajtó hirtelen feltárul s a várakozással teljes „szabad”-ra egy elegánsan öltözött, csinos nő lép be a szobába, kiblen tanárunk régnem látott nővérét, Ilkát ismerte meg, ki tavasz óta férjével és gyermekeivel a vidéken lakott.

„Nagyon sietős az utam,” kezdé a nő az első szives üdvözlések után, miközben Kutassy szolgálátra készen a könyveket és ruhadarabokat, melyek

a kis szőfát festői rendtelenségben a szószeres értelmében elfődték, odább rakosgatta, hogy nővére-nek helyet csináljon. „Biz egy” folytatja Ilka „férjem a vasutnál vár reám, hanem tud-e mit, Kari, te ugyancsak rossz színben, határozottan rossz színben vagy.”

„Azt hiszed?” felelé emez, futólagos pillantást vetve a szemközti függő nagy tükörbe, hogy ismételve meggyőződést szerezzen magának azon előtte különben is ismeretes tényről, hogy egy a gyenge halványosság, melyről nővére megjegyzést tön, az ő sötét hajához s bajuszához pompásan illik.

„De nem is csoda” folytató nővére. „Ha nekem is itt a szűk meleg szobában kellene laknom, 48 óra alatt oda lennék.”

— „Szerencse, mosolygott Kutassy, hogy én egy kissé erősebb szervezettel dicsekedhetem.”

— „A mire azonban nem igen lehet ám támaszkodni. Azt hiszem, a vidéken legnagyobb nyugalomban és minden zavarás nélkül töltendő egy vagy két nap egészségedre szolgálna.”

— „Se nővéri részvétnék nem valami különös czél szolgál alapul? kérdé Kutassy nevetve.”

— „Csodálom cseleműségedet; csakugyan Károly, kérséssel jöttem hozzád. Én és férjem a legközelebbi szombaton Emma moKANÖVÉRTINK esküvőjére akarunk utazni, s nagy megyugtásunkra szolgálna, ha te távollétünkben házunkban volnál.

„Legközelebbi vasárnap?”

„Ugyan, és ne is mondd, hogy valami dolgod akadályoz. Neked el kell jönnöd. Mily jól fog esni idegednek, ha egyszer egy napot a szabadban töltesz, mivel sem foglalkozva, mint egy jó könyv olvasásával. Kertünk teljes virágzásában áll, és férjem tudatja veled, hogy egészen új fajta kitünő szivarokat hozott, melyek neked bizonyára izleni fognak.

„És a te két fiad?” kérdé Kutassy egy kissé nyugtatóva.

„O, azok téged legkevésbé sem fognak zavarni, nagyon kedves, szőfogadó gyermekek. Igazán szőgény, hogy te oly kevéssé ismered őket. Előre örülök annak, hogy mennyire fogod visszatértd után az én jó fiaimat dicserni. Legjobb lesz, ha szombaton utazol az esti vonattal, hogy vasárnapod egészen nyugodt legyen. An nekem mennem kell.”

Hirtelen felállt. „Tehát te jősz, Kari?”

„Nos, jól van, — megyek.”

Ilka az ajtónál még megállt. „S amnyit mondhatok neked, Kari, hogy soh'sem volt oly sok csinos, fiatal leány nálunk Xen, mint e nyáron.”

„Ez ugyan engem nagyon hidegen hágy,” mondá Kutassy nővére mellett a lépcsőn lefelé sietve.

„Pedig alig veszed azt oly hidegen, hogy tudod, ki lakik ott a szomszéd villában.”

gödörök és rondaság belefolyása és behordása által válik élvezetlenné és az egészségre nézve károsra sőt veszélyessé. Nálunk csekély összeggel 3—4 helyen mint már tervezve volt, lehetne jó czélszerű vízsűrűket a Tapolca mentén lerakni, és így jó és tiszta víz állna rendelkezésünkre; azonban a memnyire lehetséges szigorú rendszabályokat kellene azok ellen fogantatani, kik a Tapolcát bármi módon elrontják, fertőzik.

Ha ez megtörténik akkor egészségügyi viszonyaink is kedvezőbbek lesznek, és a közegészségügyi statisztikában nem fogunk azon városok között szerepelni, melyek a legnagyobb és legtöbb halálozási eseteket mutatják fel. A hol rosszat látunk, ezt nem elsimítani kell, hanem az okokat, melyek azt előidézik, gondosan kutatnunk és leplezetlenül feltárnunk, mert csak így távolíthatjuk el azokat és segíthetünk magunkon. Az, a ki bajainkat feltárja előttünk, jobb szolgálatot tesz nekünk mint az, ki hízélgéshől rejtegeti, vagy szepítgeti a kedvezőtlen valóságot. Angol, Francia- és Németországban is voltak városok, még pedig nagyok, melyeket törvényben gyökeredző intézkedésekkel kényszeríteni kellett, hogy megtögyök az, mi egészségügyileg előnyükre szolgál, s minék állásait ma élvezik. Városunkban a jó tiszta ivóvízzel ellátás, továbbá még a csatornázás azon dolgok, melyekről gondoskodni egészségügyünk javulásának egyik első rendű feltételét képezi.*

Aesculap.

A svéd gyógytornászat.

A svéd gyógytornászat egy általánosan elismert jó hatású óv- és gyógy mód, számos keletkező és már meglévő bántalomnak czélszerűen alkalmazott testmozgások által való meggyálása és eltávolítása.

E gyógy mód nem csak hatásában sikeres, de alkalmazása is nagyon szelíd, s míg a testet legfőbb mérvben erősíti s fejleszti, egyttal kellemes érzést okoz, étvágyat, rendszeres emésztést, ürüléket és jó álmokat szerez, a nélkül, hogy ez eredmény elérése végett a betegnek gyógyszerrel kellene élnie.

A gyógytornászat által azonban nemcsak erősül és fejlesztek a test, hanem egyttal szépül is; szépül pedig azért, mert az arczkifejezés vidorabb, az arczsín ádóbb lesz.

Máskülönbön pedig a formahibák, melyek főleg a gerincoszlop elgörbüléseiből vagy a mellkas idomának megváltozásából származnak, a svédgyógytornászat által szelíden, minden kínzás nélkül, a legszebb sikerrel orvosoltatnak.

S míg az ugynevezett testegyenszeti vagy testidomító (orthopedikus) intézetekben a formahibában szenvedő gyermek kénytelen a szállói házat az intézetben való benlakással cserélni fel, az iskol-

lai vagy házi neveltetést teljesen nélkülözni, derék- és vállfűző-, valamint nyaktesztítő készüléket folytonosan viselni és mi a legulsosabb, feszítő ágyon leszajva naponta négy órát az egészség és testfejlődés hátrányára fekdni, addig:

a svédgyógytornászzal kezelt beteg bárhol lakhatik, iskolai tanulmányait zavartalanul folytathatja, semmiféle vérkeringést, lélekest és emésztést gátló fűző vagy feszítő ágy használatára nincs utalva; fejlődhetik testileg és szellemileg tovább, anélkül, hogy a gyógykezelés ebben a legesekélyebb mérvben is akadályozná. S jöhetet a svédgyógytornászat alkalmazására naponta 1 legfőbb 2 óra is elegendős, ezen kis idő dacára a gerincoszlop elferdüléséinél (a többi, könnyebb gyógykezelés előeső bajokat nem is említve) kivított eredményt minden tekintetben kielégítőnek nevezhetem.

De nemcsak a formahibáknál, hanem nagy számú más, egymással merőben ellentétes bajknál is kitűnő sikerrel volt szerencsén a svédgyógytornászatot alkalmazhatni. Főként a fejlődési-, táplálkozási-, izom- és idegyöngeségi bántalmakban szenvedők, izgatottsági állapotokban levők és a betegségek utáni rekonvaleszcencia szolgálatlák eddig intézetembe a legnagyobb kontingenst.

Szép sikerrel alkalmaztatn továbbá még chronicus csusz (Rheuma) és köszvényél, gyomor- és tüdőhurutnál, sápkórnál, görvélykórnál, hypochondriában szenvedőknél (sok esetben meglepő eredményel), ideges szédelés ellen, hűdési esetekben, irásgöresnél, guttatés- vagy tüdővészre való korhajlammal (ily esetekben a svédgyógytornászat esalhatatlan præservativum.) aranyeres bántalmaknál, hoszas és macaks székrekedéseknél, szűkmellűség-nél, izületi dagamtoknál, fej- és egyéb szabáknál, stb.

A svédgyógytornászatot nem szabad összetévesztetni a közönséges, vagyis iskolai tornászzal s az atletikával.

Minden gyógytornászati mozgás csakis orvos rendelkezre alkalmaztatik.

A nevelőintézetek tulajdonosainak becses figyelmét bátorítok különösen felhívni intézetemre azon kérelemmel, hogy a netalán én előforduló említett bajok esetén a gondozásukra bizott növendékeket idejekorán sziveskedjenek gyógyterembe küldeni, hogy így a bekövetkező nagyobb betegségeknek és bántalmaknak minél előbb elajje vétecsék.

Tisztelt orvostársaimnak gyógyteremem iránti eddigi szives érdeklődését továbbra is amúlnálkül remélem, mivel meggyőződés az, hogy a svédgyógytornászat előnyeit azokon kívül, kik már maguk is használták, első sorban az orvos méltányolhatja megillető módon.

A föltételek mérsékelték. Közös óra díja ha vonkét 20 ft. külön órájé 45 ft. előre fizetendő. Beiratási díj 3 ft. (Érdemes szegényeknél különös kedvezmények.)

*) Ajánljuk fentieket t. város atyáink szives figyelmébe, Szek.

„Nos, ki hát?„
„Hiszen az nem érdekel téged.“
„Am azért megmondhanád, jögyz meg Kutassy, nővérét a kocsiba segítve.
„A meglepetést nem akarom elrontani, talál-gasd addig.
Mosolyogva köszöntött kezével s a kocsit elrohogott.
Két nappal később Kutassyt utban találjuk X. felé.

Ugy 10 óra felé lehetett, midőn a kiesi, de tisztességes faluba megerkezett, és sógora villáját felkereste.

Mily békésen, csendesen állt itt a hold világitotta épület!

A ház előtti gyepl mintha ezüsttel lett volna bevonva; egyetlen levél sem mozdult a lombos fákon.

Barátságos szölgölőlény nyitott neki ajtót, s felvezette a számára készen tartott szobába, gyermtyát gyujtott és „szerencsés jóczekát“ kívánva ott hagyta.

Tanárunk a nyílt ablakhoz lépett s azon kikönyöklöve élvezettel szívta magába az éji levegőt s a kert rózsás lügsaiból felszálló illatot, majd a szobát nézdegélte, mely ugy tudta, nővérének és sógorának hálókamrája vala, bár most csak a számára fantartott ágy volt ott.

Memnyire különbözött e szoba fehér ablak-

fűgőivel, az ágy előtti himzett szönyegekkel, azzal az ezer apró kényelmiséggel, miket csak női szeretet gondolhat ki, s női kéz tud készíteni, memnyire különbözött mindez az ő poros, dobányillatos agglégényi szállásától, hogy minden össze-vissza hányva hever.

Lassu sóhajjal lépett a mellékszobába, melynek ajtaja félt nyitva állott.

Itt aludt a két tin, az 5 éves István s a 3 éves Mihály, vagy mint a háznál neveztek őket, Isi és Misi, fehér ágyban, fehér paplan alatt, fehér ingesében, gömbölyű rózsás tagjaikat kedvesen kinyujtva, hajfűrtük a homlokot majd elfűdtek, arczuk kipirult, s mellök szabályosan emelkedt és sütyedt.

Néhány pillanattal tanárunk a gyermekek szemléletébe merült, azután gondolkodva ment vissza szobájába. Őt baráti s ismerősei az agglégényi élet leghévesebb védőjének ismerték. Ki sem tudta annak kellemes oldalait ugy becsülni, mint ő, s minden kísérlet, melyt irányában alkalmaztak, hogy az el-elátborba csalják, megbíusult, pedig a napokban születési napjának már harminczadik évfordulóját ünnepelte.

Ma azonban furesón érezte magát.

A szundikáló gyermekek csodálatos gondolatokat ébresztettek fel benne. Sokáig álmatlanul fektűt ágyán.

Egész eddigi élete oly furesnek, oly czélnélkü-

A gyógytornászatot mindkét nembeli, bármely koru beteg elkölönítetten használhatja.
A gyógyóra előre megállapítandó.

Egyebekre nézve is szivesen ad felvilágosítást a tulajdonos-orvos.

D. R. Dudits Miklós
Budapes, IV., hatvani-utca 8.

Nemzetgazdasági jegyzetek.

(Dr. Leszényi Imrétől.)

Mindenkinek joga van munkája gyümölesét élvezni; ha a jav nem egyéb mint megerzékelt munka, a tulajdon jogossága kétségtelen.

A nemzet gazdasága növekszik, ha a fogyasztandó javak öszege a nemzet fogyasztásához mérve nő, tehát nöhet két uton, u. m. fokozott termelés és redukált fogyasztás által; előbbi az angolok, utóbbit inkább a hollandok követik, és előbbi az ember méltóságának inkább felel meg.

A pénz gyümölese a kamat, a pénznek értéke a jav használati értéke, mely érte becserelehető.
Kérdés: „Lehet-e a pénz is olesőbb a jav is olesőbb?„

A theoretikus azt mondja rá, hogy nem; miután a pénz is áru, tehát ha az egyik drágább, a másik viszonylag olesőbb, vagyis az egyik emelkedése egyenlő a másik esökkenésével.

Ha egy hét előtt egy mázsa buza volt 6 ft., ma pedig 8 ft., akkor ha én a vevőfél, tehát a pénztulajdonos vagyok, az én szempontomból a pénz ma olesőbb mint egy hét előtt, mert az egy mérő buzát, a melyre letenékül szükségem van, már nem 6, hanem 8 frton kell vennem.

Az eladó vagyis a buzát adó részéről egy hét előtt volt a buza oleső, mert ő akkor ugyanazon mérő buzáért, melyet ma 8 frton ad, csak 6 frton kapott.

A gyakorlati gazdák pedig azt mondják, hogy igen lehet, hogy egy a pénz mint az áru olesőbb lesz. Okoskodása a következő: ha nincs az ártnak kelete, nincs vállalkozói szellem, nincs pénz, keresési konkurrencia, azaz csekély a pénzkereslet a fennálló kínálathoz képest, tehát kiesi a kamat vagyis oleső a pénz is.

A pénz kétféle szempontból vendő teintetbe: 1) mint fogyasztási jav; 2) mint termelési jav, azaz tőkepénz. A pénz mint tőkének értéke nem a saját mennyiségétől, hanem a kamatok nagyságától függ, így pld., ha egy parasztnak adok 1000 frtot 6%-ra lesz pénzem évi gyümölese 60 frt., ellenben ha vállalkozónak adok 500 frtot 20%-ra, már énem 500 frt után többit kapok, mint oleső az ezer frtért, tehát számomra ezen 500 frt. többit ér, mint az ezer, és ezen viszony változatlan marad, míg a kamatviszony változatlan marad, ha azonban pénzemet levonom, hogy pl. házaé vegyek érte, a pénz már nem mint tüke, hanem mint fogyasztási jav (átvált értelemben) szerepel, tehát az 500 frt. visszakérül azon természetes viszonyba, a melyből egyideig kilépett, azaz felértékű lesz a 1000 frt-hoz képest.

Ezen viszonyból magyarázható ki, hogy mint emelkednek a hitelpapírok nemcsak kibocsátási értékükön felül, hanem névértékükön felül is; az esetben, ha az országosnál magasbb kamatlábat adnak.

Vegyük egy példát.

Jelenleg nálunk Magyarországon a kamatláb a pénzintézeteknél 5% többit, jelenleg a bankok nem adnak befektetési tőkékért, a magyar állam pedig arany járadék kölesőben 100 frt. névérték

lnek tñt fel előtte, hogy szinte sajnálni kezdte önnön magát.

„Csak tudnám, hogy ki lakik ott a szomszéd villában,“ ez volt utolsó gondolatja, mielőtt Morpheus karjaiba ölelte volna.

Még nagyon kora lehetett, midőn reggel a szobájába ható vakító napsugarak felébrésztették. A mult este nem is gondolt arra, hogy az ablak függőket leereszse, hiszen a városban az a magas tűzfal, mely egyenesen ablaka előtt emelkedett, minden lehetőséget elvette annak, hogy a felkelő nap őt zavarhassa.

Elragadtatva tekintet a hajnali égboltozatra, melynek ragyogó kékjéit csak itt-ott fedte el egy-egy kis báruy felhő, egy pillanattal hallgatta a madarak vidám énekét, s azután leboesátva a függőket, azon boldogító érzettel tért vissza ágyába, mely nem kezdettől veszi ama esenees, nyugodt vasárnap, hogy nem már oly régen örült, s hogy ma legalább kiadhatja magát s álmodozhatik kedve szerint.

Gondolatai akarata befolyása alól már éppen emáncipálódni s azon homályos kuszátságha kezdetek átmenni, mely a hajnali álmodat közönségesen jellemezni szokta, midőn „arczán valami megleget, látgat érzet.

Megijedve emelte fel fejét a vánkorsól.

(Folyt. köv.)

A polgári iskola I. osztályába csak oly 9 éves vagy idősebb növendékek vétettek föl, kik valamely nyelvből elemi népszerűségi négy osztályt legalább elsősorú sikerrel végeztek, vagy felsőbb helyről engedélyezett magánintézeteket jó eredményű tanulókat.

Mindazok, kik, mint az elemi népisoklat teljesen be nem végeztek, elhatározták a polgári iskola I. osztályába felvételt, vagy kik mint házmester oktatottak a megkívánt bizonyítvánnyal elhatározták, — felvételi vizsgálatot tartoznak kiállni, melynek tárgyai: az értelmes és folyékony magyar olvasás; magyar nyelvtanból az alaktan főbb részei, s az egyszerű bővített, s összetett mondatoknak ismerete; s a kétféle hibák nélkül, jó olvasható írás; s számtanból az egyszerűsége hibatlan tudása, a többségű számok kiírásában s kimondásában kellő biztoság s a négy számtani alapszabályt-ban való jártság.

Az akadémiai osztályra felvételt kívánó növendékek vezetett tanulmányairól nyilvános vagy magán-tanítészettel nyert bizonyítványival, s atyja, anyja, vagy ezek megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnak megjelenni s ott születési évét, napját és helyét pontosan bejelenteni.

Béiratásokról tartozik minden újon belépő növendék 2 frt. beiratási díjat, mindenik 50 krt. mint az intézeti könyvtár gyarapítására megszabott összeget, 50 krt. tantépenz cím alatt s 3 frt. felvételi tandíjat befizetni; a második felvételi tandíj (3 frt.) február hó folytatásáig fizetendő.

Szegényeseket kellőképp igazolni tudó növendékek tanulmányoságát folytathatnak a magas, közmennyiségű, mely esetben felszerelt kértványokat szeptember végéig az igazgatósághoz benyújtani kötelesek.

A francia nyelv- vagy zenére mint rendkívüli tárgyra önként vállalkozó növendékek a szabadon választott tantárgy tanításáért külön díjat fizetnek havi részletekben, még pedig a francia nyelvéért havonként 1 frt. zongoráért 2 frt.

A kik az év elején egyik vagy másik rendkívüli tantárgy tanulására vállalkoztak, s az így alakult osztály kedvéért a tanítás elrendeltetését s megkezdését, azok a magok által kijelölt tárgynak megszakítás nélkül és szorgalmas tanulására épén úgy köteleztettek, mint a rendes tantárgyak tanulására.

Oly növendékek, kik egy vagy két tantárgyban másodrendbe estek, vagy a vizsgálatokat beajazoltató okból letenni elmulasztották, a tanári kar által javító- vagy pótvizsgálatra bocsátottnak a kétfelől több tárgyól bukottak az illető osztály ismételti kénytelenek.

Videkről érkezendő növendékek elszállásolás s illetégek teljes ellátás végett az igazgatósághoz forduljanak, mely rajta lesz, hogy e tételben is jutányos ár mellett az illetékről gondoskodva legyen.

Kelt Pápán, 1880. aug. 20-án

Az igazgatóság

Videki és helyi hírek.

A városi ügyész úr visszavonta aláírását a tüzendőre szabályzattól. Ezen nem csodálkozunk: de csodálkozunk azon, midőn nevét oly szabályzat alatt találjuk, mely sok tekintetben jog- és alkot-

mányellenes pontozatokat tartalmaz. Hogy többet ne említsünk, hát csak azokra a passzusokra utalunk, melyek a tisztelőparancsnokságot a rendőrkapitányoknak koordinálják, s a közönségre nézve mint hatóságot tüntetik fel. A szabályzatot áttanulmányozva, még több ilyen Akhillesarkát említhetünk fel, de azt tartjuk, hogy szükségtelen, mivel az ilyen szabályzat felsőbb helyen úgy sem erősíthető meg soha.

A „polgári kör” — hallomás szerint — vagy jövő vasárnap vagy pedig Kisasszonynapján — szeptember hó 8-án — befejező táncz-szb. mulatságot fog rendezni, mely lehetőleg még fenyesebb lesz előzőinél, miért is idejében fölemelttük.

Halálhíradás. Tegnapelőtt este halt meg Booser István főiskolai tanár úr neje s városunknak egyik köztisztviselője álló hölgye. A gyászjelentés így hangzik: „Booser István főiskolai tanár, Kozma Sándor kir. főügyész és gyermekei, Kozma Ferencz miniseri tanácsos és leánya, Kozma Jozefa dr. Szabó Jánosné, és néhai Kozma Antonia Belesák Károlyné gyermekei mély fájdalommal jelentik felejtethlen ne-jének, illetőleg nővérük- s nagynőjüknök Booser Istvánné született Kozma Aloizáná-nak ölte 60-dik, házassága 38-dik évében, hosszas szenvedések után folyó évi augusztus hó 23-án d. u. 6 1/2 órakor történt gyászos elhunytát. A boldogulnak hült tetemei folyó hó 25-én d. u. 4 órakor a hely. hitv. egyház szertartásai szerint az alsó-városi ó-tetőbe fognak örök nyugalomra helyeztetni. Kelt Pápán, augusztus 23-án 1880. Áldás emlékeztetére.” Fogadják a gyászolók őszinte részvételmét, a boldogulnak pedig legyen könnyű a föld!

Hymen. Edelényi Szabó Lajos ref. gym. tanár úr esküvője ma tartatik meg Csepén (Komárom megye) Kiss Juliska kisasasszonnyal. Fogadják szerenese kívánatunkat.

Ajánlkozik egy derek és tapasztalt iskolázott jó családból származó fiatal ember, ki már buzamosabb ideig ügyvédi irodákban és jegyzők mellett foglalkozta volt — ugyanily minőségű állomásra. Kimerítőbb fölvilágosítással szolgálhat a szerkesztőség.

A kánikula ügylátszik nagy hatással van nő-eselédjeinkre. Ismét mérgezési esetet kell feljegyeznünk. Mult héten szerdán G. V. szolgáldján mérgezési symptomok mutatkoztak, de csak vasárnap reggel hívtak orvost, ki aztán a gyufaoldat

általi mérgezést konstátálta. A gazdtól nagy gondatlanság volt, hogy nem fordult előbb, amikor még segíteni lehetett volna, orvosi segélyért. Mondják, hogy ez esetben is szerencsétlen szerelen volt az öngyilkosság oka.

A ki vendégét agyonlőtte. Gruber János kupi vendéglős egy falusi fényvetőző legényt f. hó 20-án reggelre kelve keresztlőltette. A vendéglős maga jelentkezett 21-én reggel, s ma már gondolkodik önbíráskodási büntés esekelménye fölött.

A hol a halottnak nem ásnak sirt. Sopron megyének S. községében történt. Temetés volt. Kiért már a menet a sírkerthe s ekkor veszik észre, hogy nincs gödör mibe letegyék a holttestet. Mit csinált a szertartást végző pap? A rossz idő miatt nem várhattán meg a sirt elkészültét, elvezette a szokásos szertartást, s ott hagyván a holtat, hazament. A nép általános megbotránkosága és zúgolódása közt vezetettett később az eltakarítás. Másnap hasonló eset történt azon könlönbséggel, hogy most már találtak egy félig elkészült sirt; a rossz időben sokáig várn kellett a papnak míg az elkészült. Mindenesetre az előjáróság dolga volna elejét venni az ilyen botrányos eseteknek. Ugyancsak ezen községben történt, hogy a halottnak ily hangzásu halotti bizonyítványt állított ki: Meghalt rugdalózáásban (göresökben)? Oh nép! oh nép!

Szerkesztői levelezés.

V. S. Búpst. Készönet. Kívánságának meg fogunk felelni, majd . . . ha lehet. Jelenleg hiányzik a physikai idők, ez még — mind én is tudja — nagy baj. Tehát türelme.

H. I. Jákó. Még egyszer . . . legyen szerencsénk.

St. F. Smrj. Mikor kapunk K . . . i levelet? **Sch. Pivlj.** A mai számban. Lehetetlen egy kis néprajzi közleményre, mert tudja, mi rettenetesen érdeklődnek szerettei(?) vitéz bosnyák polgártársaink és népeik iránt. Kérjük tanulmányozza ezeket.

Z. Gy. Srsf. Vizes az idő, vízzé vált tervünk is. Egy kis postyceni epistola nem ártana. **Czigled-Abony.** Absolve te!

Felétős szerkesztő: Bánfi János.

Videkről érkezendő s a helybeli polgári leányiskolába felveendő növendékek teljes ellátás végett elfogadtatnak, s a háznl is taníttatnak vagy zongorában gyakoroltatnak . . . hol? Megmondja a lapok kiadó-hivatala.

EGY

TANONCZ

felvételik.

Lövinger Rafael.

A nagyteveli határban lévő **Ardal malmot** szabad kézből eladni szándékozom, bővebb értesítést tulajdonosnál nyerhetni.

Stern Armin.

Szombathelyen a fő piacpon 7. szám alatt levő házban egy nagy bolt, lakás, 3 szoba, konyha, dupla magtár, pincze, padlás és faház azonnal bérbbe adandó; bővebbet a háztulajdonosnál Szombathelyen.

RÓTH L.

Pápán.

Bámulatos olcsó áron

kapható mindenemű

uri- és gyermekruha

a legnagyobb választékban

WEISS ADOLF

22 év óta fennálló s a legjobb hírnévnek örvendő üzletében

Pápán, a főutcán 21. sz. a., a megyeházzal szemközt.

Egyenesen az illető gyárosoknál eszközölt szövetvásárlásaim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. rendelőimnek a legjobb minőségű ruhával valóban jutányos áron szolgálhatok.

Igy p. o.:

egy teljes őszi öltöny	12 frttól	egy téli kabát	12 frttól
egy pantalon	4 frttól	egy utazó-köpeny	14 frttól
egy felöltő (Ueberzieher)	12 frttól	egy utazó-bunda	35 frttól

Megrendelések finom és legfinomabb francia és angol szövetekből hasonló jutányos áron, a legrövidebb idő alatt, a legjobb divat szerint, pontosan fogantatottatnak.

Midőn üzleteliségemet nagyobbitottam, a nagyválasztéku divatru mellett a t. cz. közönség kényelmére

kész női fölöltönyökből

esőköpenyek, mentschikofok és chaketokból 8—10 éves leánykák részére

is a legfinomabb minőségű nagy raktárt tartok, melyből a legkülönfélébb izlésnek megfelelő női fölöltönyök igen jutányosan szerezhethők meg.

Kiváló tisztelettel

Klein Mór
rőfűskeszedő.